

Феклістов О. А.

*аспірант кафедри обліку і аудиту,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
м. Миколаїв, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-611-2-23>

ВПЛИВ КОНЦЕПЦІЇ ESG НА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний етап розвитку економіки характеризується посиленням вимог до прозорості, відповідальності та сталості функціонування суб'єктів господарювання. Глобальні виклики, пов'язані зі змінами клімату, соціальною нерівністю та необхідністю підвищення якості корпоративного управління, зумовлюють трансформацію підходів до ведення бізнесу. У цьому контексті особливої актуальності набуває концепція ESG (Environmental, Social, Governance), яка визначає нові орієнтири діяльності підприємств та формує сучасні вимоги до інформаційного забезпечення управління.

Облікова політика підприємства є ключовим інструментом організації бухгалтерського обліку, що визначає методи оцінки, обліку та відображення господарських операцій. Умови впровадження ESG-принципів вимагають перегляду традиційних підходів до формування облікової політики, оскільки вона повинна забезпечувати не лише достовірне відображення фінансових результатів, але й враховувати нефінансові аспекти діяльності підприємства.

Вплив екологічної складової ESG (Environmental) проявляється у необхідності відображення в обліковій політиці витрат на природоохоронні заходи, екологічних зобов'язань, а також потенційних екологічних ризиків. Зокрема, підприємства змушені формувати резерви під витрати на ліквідацію наслідків забруднення, рекультивацію земель, утилізацію відходів. Важливим є також питання оцінки екологічних активів і зобов'язань, що потребує удосконалення методичних підходів до їх визнання та оцінки у бухгалтерському обліку. Таким чином, облікова політика має враховувати специфіку екологічної відповідальності підприємства та забезпечувати відображення відповідної інформації у звітності [1].

Соціальна складова (Social) ESG передбачає посилення уваги до людського капіталу, умов праці, соціального захисту працівників та взаємодії із заінтересованими сторонами. Це зумовлює необхідність розширення облікової політики в частині обліку витрат на персонал, соціальні програми, навчання та розвиток працівників. Крім того, важливого значення набуває облік зобов'язань підприємства щодо соціальних гарантій, охорони праці та корпоративної соціальної відповідальності. У цьому контексті облікова політика повинна забезпечувати формування повної та достовірної інформації про соціальні аспекти діяльності підприємства, що є важливим для прийняття управлінських рішень [3].

Управлінська складова (Governance) ESG акцентує увагу на ефективності корпоративного управління, прозорості діяльності та дотриманні етичних норм. Це безпосередньо впливає на організацію бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та аудиту. Облікова політика повинна передбачати чіткі процедури контролю за формуванням і розкриттям інформації, запобігання фінансовим зловживанням, а також забезпечення відповідності облікових процедур міжнародним стандартам. Важливим є також розкриття інформації про структуру управління, політику винагороди керівництва, ризики та механізми їх управління [3].

Інтеграція ESG-принципів у систему обліку зумовлює необхідність поєднання фінансової та нефінансової інформації. Традиційна фінансова звітність вже не здатна повною мірою задовольнити потреби користувачів інформації, зокрема інвесторів, кредиторів та суспільства. У зв'язку з цим зростає значення нефінансової звітності, яка відображає екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємства. Облікова політика повинна визначати підходи до формування такої звітності, методи збору та обробки відповідної інформації, а також порядок її розкриття [3].

Впровадження ESG у процес формування облікової політики супроводжується низкою проблем. По-перше, відсутність єдиних стандартів обліку ESG-показників ускладнює їх інтеграцію у систему бухгалтерського обліку. По-друге, значна частина ESG-показників має якісний характер, що ускладнює їх кількісну оцінку та відображення у звітності. По-третє, існує недостатній рівень нормативно-правового забезпечення впровадження ESG в Україні, що стримує активне застосування відповідних підходів на практиці [2].

Водночас слід зазначити, що впровадження ESG-принципів відкриває нові можливості для підприємств. Зокрема, це сприяє підвищенню інвестиційної привабливості, зміцненню репутації, покращенню доступу до фінансових ресурсів та підвищенню конкурентоспроможності. Облікова політика в цьому контексті виступає важливим інструментом реалізації стратегії сталого розвитку підприємства [2].

Отже, концепція ESG суттєво впливає на формування облікової політики підприємств, зумовлюючи її трансформацію у напрямі інтеграції фінансових і нефінансових аспектів діяльності. Врахування ESG-факторів у системі бухгалтерського обліку забезпечує підвищення якості інформаційного забезпечення управління, сприяє прийняттю обґрунтованих рішень та забезпечує сталий розвиток підприємств у довгостроковій перспективі. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку методичних підходів до обліку ESG-показників та удосконалення нормативного регулювання у цій сфері.

Література:

1. Жук В. М. Бухгалтерський облік в умовах сталого розвитку економіки. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2019. № 7. С. 3–10.
2. Кузнецова С. А. Нефінансова звітність підприємств: сутність, значення та перспективи розвитку в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 85–90.
3. Легенчук С. Ф. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах інституційних змін : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2017. 300 с.